

# Ίδρυση και πορεία του Εθνικού

ΤΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ

Η εξαγγελία του εορτασμού της πενήνταετίας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών το 2008 ήταν πρόσκληση για έρευνα των όρων και των συνθηκών της Ίδρυσής του και των σταθμών της πορείας του. Στο ΕΙΕ τις τελευταίες τρεις δεκαετίες οι ευκαιρίες αναστοχασμού ήταν πολλές, καθώς οι αξιολογήσεις του ερευνητικού έργου των Ινστιτούτων του είναι συνεχείς και θεσμοθετημένες, η συμμετοχή μας κάθε φορά στο διάλογο για τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις στην έρευνα, προϋπέθετε την άθροιση και την κατάθεση της διαχρονικής εμπειρίας μας και στις δύσκολες ώρες κρίσης, στην πορεία του ιδρύματός μας, χρειάστηκε η βέλτιστη συνάρθρωση των στοιχείων για τη διαδρομή του, το παρόν και τις προοπτικές του, για να πείσουμε την επιστημονική κοινότητα, την κοινωνία και την Πολιτεία ότι άξιζε το ΕΙΕ να στηριχτεί και να προχωρήσει. Υπήρξαν τέλος και ευκαιρίες, πιο κοντά στα ανθρώπινα μέτρα, για επετειακούς εορτασμούς των Ινστιτούτων και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, που ενεργοποίησαν τη μνήμη μας για να συνδέσουμε τα παρελθόντα με τα παρόντα, να οραματιστούμε και να σχεδιάσουμε το καλύτερο αύριο.

Ας γυρίσουμε όμως στα χρόνια της δεκαετίας του 1950, στα χρόνια ίδρυσης του ΕΙΕ. Είναι γνωστές οι μεταπολεμικές και μεταμφιλικές προσπάθειες των Ανακτόρων για την ίδρυση βασιλικών φορέων κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης και πολιτισμού, στο πλαίσιο του νόμου αλλά έξω από τις κρατικές δικαιοδοσίες και συγχρόνως με τη συνδρομή της Πολιτείας. Η πρόοδος και η ανάπτυξη του τόπου αλλά και ο ηθικός, πολιτικός και κοινωνικός φρονηματισμός ήταν οι φανεροί στόχοι με αυτονόητη την προβολή και τη δικαίωση του βασιλικού θεσμού. Σήμερα που εξετάζουμε την επιτυχή πορεία του ΕΙΕ, ενός εκσυγχρονιστικού και πρωτοποριακού θεσμού για την ελληνική πραγματικότητα στα τέλη της δεκαετίας του 1950, η επενέργεια της βασιλικής βούλησης αποδεικνύεται ευεργετική για την πραγματοποίησή του, γιατί ήταν καταλυτική στις διαδικασίες, που οδήγησαν στη μορφοποίηση της ιδέας, στη συγκρότηση του προγράμματος ίδρυσης και στη συγκέντρωση των οικονομικών πόρων.

Για να φθάσουν τα Ανάκτορα στη σύλληψη της ιδέας ίδρυσης ενός ερευνητικού κέντρου δεν αρκούσαν οι απόψεις των συζητήσεων για την έρευνα στην Ευρώπη και την Αμερική, ούτε οι εκκλήσεις των ελληνικών επιστημόνων που διέπρεπαν σε ξένες χώρες, ούτε οι φωνές ότι η επιστημονική έρευνα και τα πορίσματά της θα μπορούσαν να βοηθήσουν στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της χώρας. Χρειάζόταν ο συγκεκριμένος άνθρωπος ή η ομάδα επιστημόνων που θα ήταν «εκλεκτοί» και «κλητοί» για τα Ανάκτορα και συγχρόνως θα μπορούσαν να αρθρώσουν τον περί έρευνας λόγο, να καταστρώσουν ένα πρόγραμμα για την ίδρυση ερευνητικού φορέα και να είναι έτοιμοι να προτείνουν το σχέδιο για την υλοποίησή του, συνδυάζοντας το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, αρθρώνοντας επαρκές θεσμικό πλαίσιο και υποδεικνύοντας πηγές χρηματοδότησης. Ο κλητός ήταν ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου, υψηλής Πολιτικής Οικονομίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και οικονομικός σύμβουλος της Τράπεζας της Ελλάδος, ο οποίος, κατά τη μαρτυρία του, από τα χρόνια των σπουδών του στην Αγγλία οραματιζόταν την ανάπτυξη της έρευνας στην Ελλάδα και αναζητούσε τρόπους για να σχεδιαστεί το εκσυγχρονιστικό αυτό εγχείρημα, που δεν φαινόταν να είναι στις προτεραιότητες κανενός θεσμού της Πολιτείας. Η ευκαιρία βρέθηκε στην αρχή του 1958, όταν σε μια συνομιλία του με τον βασιλιά Παύλο, μπόρεσε να τον πείσει για την ανάγκη και τη δυνατότητα ίδρυσης ενός ερευνητικού φορέα και να λάβει την εξουσιοδότηση για την πραγματοποίησή του.

Οι προσπάθειες του Πεσμαζόγλου για την άρθρωση των θεωρητικών εισηγητικών κειμένων και την κατάρτιση του προγράμματος για την ίδρυση του ερευνητικού φορέα έγιναν σε σύντομο χρόνο, ίσως το πρώτο δίμηνο του 1958 για να συνεχιστεί η επεξεργασία του Οργανισμού του Βασιλικού Ιδρύματος Ερευνών ως τις 30 Ιουνίου 1958, οπότε ο βασιλιάς Παύλος υπόγραψε το καταστατικό κείμενο ορίζοντας και το πρώτο 14μελές Διοικητικό Συμβούλιο υπό την προεδρία του. Ο Κωνσταντίνος Δημαράς, ιστορικός των νεοελληνικών γραμμάτων και Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος Κρατικών



Το κτίριο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

Υποτροφιών, φαίνεται ότι ήταν ο ουσιαστικός συνομιλητής του Πεσμαζόγλου. Τη συνεργασία τους διευκόλυναν οι φιλικές σχέσεις και συζητήσεις τους από την αρχή της δεκαετίας του 1950 και η παράλληλη δημόσια πορεία τους. Μάρτυρες αυτής της συνεργασίας είναι τα κείμενα της εισήγησης για την εκδήλωση της βασιλικής πρωτοβουλίας ίδρυσης του ΒΙΕ και το σχέδιο του Οργανισμού-Καταστατικού, τα οποία εκφράζουν μια διαφανιστική ανάλυση της εποχής τους, που θεωρούσαν ότι χαρακτηριζόταν από την εφαρμογή της επιστημονικής σκέψης στη δημόσια και ιδιωτική ζωή και την επιστημονική ανάλυση των παραγόντων που επιδρούν στις παραγωγικές διαδικασίες, ως προϋπόθεση για τη χάραξη στρατηγικής αύξησης της παραγωγικότητας, με επίδραση και στην απαραίτητη οργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών και της εκπαίδευσης. Η έρευνα των ζητημάτων αμεσότερης σημασίας για την οικονομική πρόοδο του τόπου θα έφερνε τις μελέτες με την εφαρμογή των οποίων θα λύνονταν προβλήματα και θα αναδείκνυε επιστήμονες με κατάρτιση, ερευνητική διάθεση, ήθος και οργανωτική δραστηριότητα που θα δρούσαν ενεργητικά στη βελτίωση της Πολιτείας και της κοινωνίας. Η προσέγγιση αυτή συναντούσε την αισιόδοξη βασιλική βούληση για την κατάρτιση μελετών χρησιμοποιήσιμων από το κράτος και τις επιχειρήσεις, για την ανάπτυξη του τόπου.

Η συμμετοχή του Ακαδημαϊκού Λεωνίδα Ζέρβα, καθηγητή Οργανικής Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών και φιλοξενούμενου ερευνητή στις ΗΠΑ το 1958, στη συζήτηση για το καταστατικό κείμενο, για τις κατευθύνσεις και για τα πρόσωπα που θα αναλάμβαναν τη διοίκηση του ιδρύματος, ήταν καταλυτική, έστω και αν έγινε με αλληλογραφία από τον Μάρτιο ως τον Ιούλιο του 1958. Η κυριότερη συμβολή του είναι ότι το ΒΙΕ έθεσε πρωταρχικό σκοπό του την προώθηση της πρωτότυπης έρευνας αιχμής, της έρευνας σε «οριακά επιστημονικά πεδία», όπως την έλεγε, καθώς «η συμμετοχή των μικρών χωρών ως η Ελλάς, δι' αξιολόγων επιστημονικών πρωτοτύπων εργασιών εις την διεθνή επιστημονικήν άμιλλαν, αποτελεί τον πλέον απλό, πλέον οικονομικόν, πλέον ταχύ, πλέον αποδοτικόν τρόπον διεθνούς προβολής και ηθικής καταξιώσεώς των».

Στις 10 Οκτωβρίου 1958 δημοσιεύτηκε στην *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως* ο Οργανισμός του ΒΙΕ, που όριζε τον σκοπό του, με πέντε επιμέρους επιδιώξεις: α) Παρακολούθηση της επιστημονικής έρευνας, σε συσχέτισμό με τις εξελίξεις της διεθνούς έρευνας. β) Ενίσχυση των ερευνητικών προγραμμάτων και έργων των πανεπιστημιακών σχολών και άλλων ιδρυμάτων. γ) Ίδρυση αυτοτελών ή προσαρτημένων Ινστιτούτων. δ) Προαγωγή ατομικών ή ομαδικών ερευνών της ίδιας ή διαφορετικής ειδικότητας. ε) Συνεργασία με τα ανώτατα πνευματικά και επιστημονικά ιδρύματα της χώρας, τις κρατικές υπηρεσίες και τους ιδιωτικούς οργανισμούς επιστημονικών ή άλλων επιδιώξεων.

Το ΒΙΕ ήταν στραμμένο κυρίως προς τις θετικές επιστήμες και

ο Ζέρβας, από τη θέση του δευτέρου αντιπροέδρου, είχε κυρίαρχο ρόλο. Ο Δημαράς ανέλαβε διευθύνων σύμβουλος και οργάνωσε το ΒΙΕ αποτελεσματικά, σύμφωνα και με την εμπειρία του στο ΙΚΥ.

Η χρηματοδότηση του Ιδρύματος εξασφαλίστηκε με τα 2 εκατομμύρια δρχ. που χορηγούσε ετησίως και για 10 χρόνια το Βασιλικό Εθνικό Ίδρυμα, με τα έσοδα των 8 εκατομμυρίων δρχ. περίπου, που απέδιδαν τα 100 εκατομμύρια δρχ. της προικοδότησης του ΒΙΕ από την Κυβέρνηση των ΗΠΑ και με το 1,5 εκατομμύριο δρχ., ετησίως και για 5 χρόνια, της χορηγίας του Ιδρύματος Ford.

Από τις πρώτες αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου ήταν η κατάρτιση συνοπτικού οικοδομικού προγράμματος για το κτήριο του ΒΙΕ, που θα στέγαζε την υπό συγκρότηση Βιβλιοθήκη περιοδικών όλων των επιστημών κατ' επιλογήν από όλο τον κόσμο, τη διοίκηση, το αμφιθέατρο και τα Ινστιτούτα Θεωρητικών και Θετικών Επιστημών, αφού η Κυβέρνηση υποσχέθηκε την παραχώρηση κατάλληλου οικοπέδου και η Αμερικανική Αποστολή βοήθεια 50 εκατομμυρίων δρχ. για την οικοδόμηση κτηρίου, που τελικά θεμελιώθηκε στις 10 Μαΐου 1965, λειτούργησε στις αρχές του 1968 και στεγάζει το ΕΙΕ σαράντα χρόνια τώρα.

Συντάχθηκε ακόμη ο κανονισμός για την ενίσχυση των εκτός ΒΙΕ ερευνών, δόθηκε η δυνατή δημοσιότητα στην πρόσκληση για υποβολή ερευνητικών προτάσεων και ορίστηκαν 20 γνωμοδοτικές επιτροπές κατά επιστημονικό κλάδο.

Το 1960 ιδρύθηκαν τα Κέντρα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Ερευνών. Το Κέντρο Φυσικοχημείας άρχισε να λειτουργεί το 1968. Η σύνοψη των πεπραγμένων της πρώτης δεκαετίας 1958-68 του ΒΙΕ ήταν εντυπωσιακή: 67 εκατομμύρια δρχ. για 466 εξωτερικές έρευνες, 700 ερευνητές, 350 δημοσιεύσεις σε ξένα περιοδικά, 55 διδακτορικά, 20 υφηγεσίες, 12 εκατομμύρια για τα Κέντρα του ΒΙΕ, 16 εκατομμύρια για τους 2.500 τίτλους των περιοδικών της Βιβλιοθήκης.

Στο τέλος του 1968 η δικτατορική κυβέρνηση, με νόμο για τα βασιλικά ιδρύματα ανέθεσε τις αρμοδιότητες του βασιλιά στον πρωθυπουργό, που ανέλαβε τον Μάρτιο του 1969 την προεδρία νέου Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά καθώς αυτό λειτούργησε πλημμελώς, αντικαταστάθηκε στις αρχές του 1971 από άλλο, τον οποίον πρόεδρος ήταν απόστρατος αντιστράτηγος. Η ίδρυση της Υπηρεσίας Επιστημονικής Ερεύνης και Αναπτύξεως και η εγκατάστασή της στον 2ο όροφο του κτηρίου του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, όπως αυτό μετονομάστηκε από το 1970, οι στρεβλώσεις στη λειτουργία των εξωτερικών χρηματοδοτήσεων και των ερευνητικών μονάδων του ΕΙΕ το οδήγησαν στην υπολειτουργία και την ανυποληψία.

Με την μεταπολίτευση του 1974 επανήλθαν σχεδόν όλα τα μέλη του προδικτατορικού Διοικητικού Συμβουλίου με Πρόεδρο τον Ζέρβα και προσπάθησαν να επαναφέρουν το Ίδρυμα στην προ του 1968 λειτουργία του, παρόλο που η Κυβέρνηση δεν έστερεξε να καταργήσει το νομικό πλαίσιο, που είχε μετατρέψει το ΕΙΕ σε ΝΠΔΔ του ευρύτερου δημόσιου τομέα, εποπτευόμενο από το κράτος, με όλες τις συνέπειες για την παλαιά του αυτοτέλεια: ίσχυε και γι' αυτό πλέον η εκσυγχρονιζόμενη νομοθεσία και μάλιστα η εργατική. Η επι-

Ο Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης είναι ιστορικός, διευθυντής ερευνών ΙΝΕ/ΕΙΕ.

Το κείμενο είναι η ομιλία του κατά την επετειακή εκδήλωση για το 50 χρόνια του ΕΙΕ, στις 19.3.2008.

# Ιδρύματος Ερευνών

μονή για επιστροφή του ΕΙΕ στην αφετηρία του ήταν ανεδραφική και οδήγησε σε αδιέξοδα και σε αναντιστοιχία με την κυβερνητική ερευνητική πολιτική, σε σοβαρά προβλήματα στις σχέσεις διοίκησης και εργαζομένων, οι οποίοι από το 1975 ίδρυσαν τον Σύλλογο Προσωπικού ΕΙΕ και σε κακό εργασιακό κλίμα. Παρ' όλα αυτά την περίοδο 1974-1978 επανήλθαν οι εξωτερικές χρηματοδοτήσεις της έρευνας και κυρίως λειτούργησε το Κέντρο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας (1979) και έτσι συμπληρώθηκε το τρίσημο σχήμα της συνέχειας της ελληνικής ιστορίας (Αρχαιότητα, Βυζάντιο, Νέος Ελληνισμός) ενώ με διορατικότητα ως προς την επιλογή των κατευθύνσεων και των επιστημονικών αντικειμένων, το Κέντρο Φυσικοχημείας μετεξελέγχθηκε σε Κέντρο Φυσικοχημείας και Φασματοκοκίας (1976), ιδρύθηκε το Κέντρο Θεωρητικής Χημείας (1976) και το Κέντρο Βιολογικών Ερευνών (1977) τα οποία με μετασχηματισμούς, αναπροσανατολισμούς και μικρές αλλαγές στις επωνυμίες τους ακμάζουν ως σήμερα. Παρόλο που πέρασαν σχεδόν τριάντα χρόνια από τότε δεν βρέθηκε ευκαιρία να δημιουργηθεί άλλη ερευνητική μονάδα εκτός από τη συνένωση των ανεξάρτητων τμημάτων Χημείας στο Κέντρο Οργανικής Χημείας (1979).

Το Διοικητικό Συμβούλιο της περιόδου 1979-1981 έδειξε βούληση να αντιμετωπίσει τα χρονίζοντα προβλήματα του ΕΙΕ και να συνεργαστεί με την Υπηρεσία Επιστημονικής Ερεύννης και Τεχνολογίας, που λειτουργούσε από το 1977 ως εποπτεύουσα αρχή. Οι συζητήσεις για τα προβλήματα της έρευνας δεν οδήγησαν σε κυβερνητική νομοθετική πρωτοβουλία και γι' αυτό ο εσωτερικός κανονισμός του ΕΙΕ που συντάχθηκε έμεινε μετέωρος. Αντίθετα οι ρυθμίσεις των εσωτερικών προβλημάτων δημιούργησαν καλύτερο εργασιακό κλίμα και διευκόλυναν την έρευνα.

Η δεκαετία του 1980 χαρακτηρίζεται από την κατάκτηση του πρώτου συνολικού νόμου-πλαίσου για την έρευνα το 1985, ύστερα από πολύχρονες συζητήσεις, που άρχισαν αμέσως μετά την πολιτική αλλαγή του 1981 και δημιούργησαν προσδοκίες, που αποδεί-

χθηκαν υπερβολικές, καθώς σχηματίστηκαν με βάση την παραδοχή ότι ο νόμος για την έρευνα θα έχει πρότυπο τον νόμο-πλαίσιο για την ανώτατη εκπαίδευση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είχε προχωρήσει από το 1982 σε μεταρρυθμίσεις στη δομή και τη λειτουργία των Κέντρων οι οποίες δεν εγκρίθηκαν από τον Υπουργό Έρευνας, που συνιστούσε αναμονή του νέου νόμου. Οι εντάσεις ανάμεσα στη διοίκηση και τους διευθυντές, στους διευθυντές και τους ερευνητές, δημιούργησε κλίμα γενικευμένης κρίσης που συνεχίστηκε όταν το νέο Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να προχωρήσει το 1984 σε κρίσεις και εντάσεις του ερευνητικού προσωπικού στις βαθμίδες που θα προέβλεπε ο συντασσόμενος νόμος. Όταν δημοσιεύτηκε ο νόμος-πλαίσιο για την έρευνα το 1985 δεν υπήρχαν οι προϋποθέσεις για τη συνεργασία που απαιτούσε η σύνταξη του Οργανισμού του ΕΙΕ, του οποίου η δημοσίευση θα οδηγούσε στην εφαρμογή του νόμου. Αυτό θα γίνει μόνο το 1989, με δυσάρεστες συνέπειες για το ΕΙΕ, αφού πέρασε ολόκληρη η δεκαετία του 1980 με βλαπτική εσωστρέφεια, σε χρόνια προγραμματισμών, διεκδικήσεων και ανακατατάξεων στο χώρο της έρευνας.

Στην αρχή της δεκαετίας του 1990 η Πολιτεία άλλαξε τον τρόπο και το ύψος χρηματοδότησης των ερευνητικών φορέων, καλύπτοντας μόνο τους μισθούς και τα λειτουργικά έξοδα και στερώντας τα ιδρύματα από τους πόρους χρηματοδότησης της ερευνητικής διαδικασίας. Το ΕΙΕ βρέθηκε μπροστά στη νέα κατάσταση χωρίς εναλλακτική λύση καθώς δεν είχε ετοιμαστεί επαρκώς για τη διεκδίκηση ανταγωνιστικών και διαρθρωτικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Οι υποχρηματοδοτήσεις μιας τριετίας και η αθέτηση της υπόσχεσης κάλυψης των δαπανών για την ανέγερση του δού ορόφου από την Πολιτεία, εξάντλησαν το αποθεματικό και συσσώρευσαν χρέη. Το ΕΙΕ βρέθηκε μπροστά στο μεγάλο δίλημμα: να σταματήσει τις ερευνητικές δραστηριότητες των Ινστιτούτων του και να οδηγήσει το Ίδρυμα στην αδράνεια ή να συνεχίσει, με την ανεκτίμητη, την ερευνητική διαδικασία, προχωρώντας σε δανεισμούς και δημιουργώντας ελλείμματα. Προτίμησε τον δεύτερο δρόμο, ο οποίος για αρκετά χρόνια ήταν και ο μοναδικός για να παραμείνει το ΕΙΕ ζωντανό, επενδύοντας στην ελπίδα ότι οι ερευνητές του, που έμπαιναν στη διαδικασία των εξωτερικών χρηματοδοτήσεων, θα δημιουργήσουν ένα ανάχωμα.

Η περίοδος 1996-2008 χαρακτηρίζεται από τη δύσκολη προσπάθεια των Διευθυντών-Προέδρων και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για τον περιορισμό και τη διαχείριση του ελλείμματος του τακτικού προϋπολογισμού (που οφείλεται στις ελλείψεις χρηματοδοτήσεις) ώστε να βρίσκονται τρόποι για τη στήριξη των Ινστιτούτων και των ερευνητών στις προσπάθειές τους, που γίνονται χωρίς τη στήριξη του τακτικού προϋπολογισμού και με μόνες δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω των ανταγωνιστικών, διαρθρωτικών, εθνικών προγραμμάτων, συμβολαίων και χορηγιών, που απαιτούν επίπονες προσπάθειες για το σχεδιασμό, τη σύνταξη, τη διεκδίκηση, σε ανταγωνιστικό διεθνές και εθνικό πεδίο και τη διαχείρισή τους. Οι εισροές χρημάτων από τα προγράμματα υπερκαλύπτουν τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού για τα Ινστιτούτα των θετικών επιστημών. Τα Ινστιτούτα των ανθρωπιστικών ερευνών, δεν φτάνουν σε τέτοιες επιδόσεις παρόλο που οι εισροές είναι και εκεί σημαντικές. Ο Λεωνίδας Ζέρβας, το 1958 έβαζε όριο στη σχέση μισθών προς τα έξοδα της έρευνας, ένα προς δύο. Οι ερευνητές του ΕΙΕ παλεύουν είκοσι σχεδόν χρόνια να κινηθούν στο ένα προς ένα των τακτικών εσόδων προς τα έσοδα των προγραμμάτων.

Ο χρόνος δεν επαρκεί για να αναφερθούμε στα ερευνητικά προγράμματα και έργα, τα οποία υλοποίησαν τα Ινστιτούτα και οι ερευνητές τους με εκατοντάδες εξωτερικούς συνεργάτες και υποτρόφους. Δεν θα αναφερθούμε ούτε στις διακρίσεις, παλαιότερες και πρόσφατες, όπως οι Αριστείες του 2000 και του 2005. Στο βιβλίο της Πεντηκονταετίας υπάρχουν τα κείμενα των Ινστιτούτων και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης αλλά και των υπηρεσιών του ΕΙΕ, που είναι επαρκείς εξιστορήσεις αλλά όχι εξαντλητικές εκθέσεις των κατορθωμένων τους.



Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών

Η κατάκτηση της νέας γνώσης αποτυπώθηκε στα χιλιάδες δημοσιεύματα σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων, στις διδακτορικές διατριβές, τις διπλωματικές εργασίες και τα βιβλία, που επηρέασαν την εξέλιξη της επιστήμης, ζωογόνησαν την εκπαίδευση και μερικώς διαχύθηκαν στην κοινωνία.

Από όσα ειπώθηκαν απόψε συνοπτικά ας μη μείνει η εντύπωση ότι στην πορεία των πέντε δεκαετιών το ΕΙΕ διαχειρίστηκε μόνο δυσκολίες ή ότι κάποιοι φανατικοί επιστήμονες κράτησαν ψηλά την ερευνητική διαδικασία ερήμην των προϋποθέσεων του φορέα τους και των πολιτικών και οικονομικών προβλημάτων της κοινωνίας τους.

\*\*\*

Το ΕΙΕ συνεχίζει την πορεία του, θυμάται με ευγνωμοσύνη τους φιλελεύθερους διανοητές και αφοσιωμένους επιστήμονες της δεκαετίας του 1950 που το ίδρυσαν, με στοχασμό και μ' όνειρο, ως πρωτοποριακό φορέα εκσυγχρονισμού, βάζοντας στόχο την πραγμάτωση της έρευνας αιχμής. Συνεχίζει να παράγει νέα γνώση, να προσφέρει εμπράγματα διδασκαλία και άσκηση για την ανάδειξη νέου επιστημονικού δυναμικού, να παρέχει εξειδικευμένες πληροφορίες και υπηρεσίες και να υλοποιεί εκατοντάδες ερευνητικά έργα. Διεκδικεί την αντάξια στοργή της κοινωνίας και την εκπλήρωση των ομολογούμενων υποχρεώσεων της Πολιτείας, χαίρεται εορτάζοντας τα πενήντα του χρόνια και σεμνύνεται για τη συμβολή του στην καταξίωση της έρευνας στην ελληνική κοινωνία, την καθιέρωση της ερευνητικής παράδοσης στη χώρα μας και τη σύνδεση της ελληνικής επιστήμης με τη διεθνή.

## ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

1958-2008

Ίδρυση - πορεία - προοπτικές

### ΚΕΙΜΕΝΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΣ
ΣΑΒΒΑΣ Ε. ΤΣΙΑΛΕΝΗΣ	ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΟΛΙΣΗΣ
ΠΑΣΧΑΛΗΣ Μ. ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΜΠΟΥΚΑΣ
ΤΑΣΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ	ΑΡΤΗΡΟΥΣΑ ΣΙΓΑΛΑ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Β. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΛΕΝΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ Ι. ΚΑΜΠΤΣΟΣ	ΑΡΗΣ ΞΕΝΑΚΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Δ. ΜΙΧΑΗΛΑΡΗΣ	

### ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ



ΑΘΗΝΑ 2008

Η σελίδα τίτλου του επετειακού ημεκώματος που κυκλοφόρησε από το ΕΙΕ, με επιμέλεια του Τριαντάφυλλου Σκλαβενίτη, για τα πενήντα χρόνια του Ιδρύματος.

